

Sporen naar Pasen

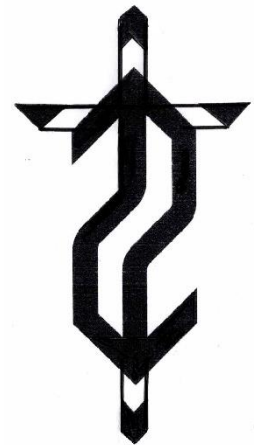
Reis door de Goede- Stille- ofwel Lijdensweek
van Palmpasen t/m Pasen

Dorpskerk Heerjansdam

13, 17, 18, 19 en 20 april 2025

Sporen naar Pasen, inleiding

(deze inleiding is opgenomen in kerkblad SamenGaan april '25)

Sporen naar Pasen

Wat wil ik

Terwijl ik roep in de stilte

Van de vroeger nacht?

Een antwoord?

Dat is de vraag niet

De vraag is:

Kan ik het antwoord aan?

Ook als het klinkt als:

'volg mij!'

Als er iets moet opstaan vannacht

Is het onze moed

Om te doen als Hij.

Als er iets moet opstaan

Is het onze wil

Hem te volgen.

Als er iets moet opstaan

Is het ons geloof

Dat de dood niet het laatste woord is.

Als er iets nieuw moet zijn vannacht

Is het onze liefde

Geboren uit Hem

En bestemd voor de wereld.

Als er iets moet opstaan vannacht

Is het mijn antwoord op:

'Heb jij me lief?'

En wee, als je 'ja' zegt,

Want het Woord dat is opgestaan zegt:

'Oké dat is goed. Volg Mij!'

*(uit 'intercity bestemming Pasen'
2005, p 87)*

Kernweek in christelijk geloof en kerkelijk jaar

De lijdensweek - ook wel Stille- of Goede Week - vormt dé kern van het christelijk geloof. Ze vormt dé kern van het kerkelijk jaar.

Van PalmPasen, via Witte Donderdag, Goede Vrijdag, Stille Zaterdag naar Pasen volgen we één lang spoor. Een spoor langs nogal verschillende stations. Een spoor dat dood lijkt te lopen als Jezus Christus sterft aan het kruis op Goede Vrijdag, terwijl juist daar een ongedachte wissel wordt omgezet. Juist daar blijkt het spoor verder te gaan tot voorbij de horizon.

Één lange lijn

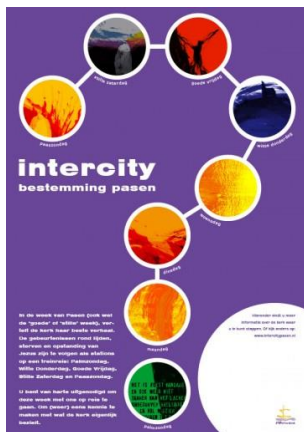
In deze week beleven we als het ware één lange christelijke samenkomst in de Dorpskerk. Een kerkdienst, opgeknipt in delen, verspreid over de dagen.

Delen die evenwel bij elkaar horen als afzonderlijke stations langs één doorlopende spoorlijn. Om die eenheid te beleven helpt het volgen van een bepaalde

doorgaande symbolische lijn. Dit jaar is dat 'sporen naar Pasen'. We ontleen veel aan de uitgave '*intercity bestemming Pasen – een reisgids voor de goede week*' (o.a. Raad van Kerken Nederland en Protestantse Kerk Nederland in 2006). In de lijdensweek gebruikt deze uitgave het symbool van een treinreis. Daarbij vormt elke dag een afzonderlijk station.

Waarom dit spoor?

De Lijdensweek en Pasen vormen de kern van het christelijk geloof. Maar het 'leeft' onder veel christenen minder dan bijvoorbeeld Kerstfeest. Terwijl Paasfeest al eeuwenlang wordt gevierd dan Kerst, en alle vier de Bijbelse evangeliën over Jezus' lijden, sterven en opstanding vertellen; slechts twee vertellen over Zijn geboorte. Daar komt bij: kerkleden en kerkgangers hebben verschillende achtergronden, komen uit verschillende tradities, en zijn daarom soms misschien minder vertrouwd met rituelen en gebruiken die voor anderen wezenlijk zijn. zeker omdat onze gemeenschap ook nieuwe toetreders, en jeugd omvat.

Ten slotte was en is het voor mij zelf een inspirerende en verdiepende weg: om die hele Lijdens- of Stille Week, en wat daarin allemaal aan de orde is en hoe dat dan in allerlei christelijke tradities vorm wordt gegeven, eens integraal te doordenken, en vervolgens te vertalen naar de Dorpskerk in de Lijdensweek anno nu.

Kortom: ben je wat minder vertrouwd met geloof, kerk, of met de Lijdensweek: dan helpt '*Sporen naar Pasen*' om eenvoudig in te stappen. Je begrijpen en ervaart zo al gauw wat er in deze ultieme week telkens weer op het spel staat. Maar ook voor wie de Lijdensweek heel vertrouwd is, geeft het nieuwe verfrissende perspectieven, en verdieping.

Welkom aan boord

We heten je van harte welkom om de hele treinreis mee te maken. Van station Palmpasen via Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Stille Zaterdag naar Pasen. Maar niemand verbiedt je natuurlijk om slechts een paar stations aan te doen of voortijdig uit te stappen.

In dit indrukwekkende en aangrijpende 'doorlopende spoor aan diensten' volgen we Jezus tijdens Zijn ogenschijnlijk glorieuze intocht in Jeruzalem, Zijn laatste avondmaal, de voetwassing, Zijn gevangenneming, Zijn lijden en Zijn sterven en Zijn opstanding uit de dood. Via het beeld van een treinreis sporen we zo via al deze tussenstations naar de eindbestemming Pasen. Ik nodig je van harte uit om in te stappen; medepassagiers – bekend of onbekend - zijn van harte welkom. Nodig mensen uit je omgeving persoonlijk uit om mee te gaan. Het wordt bepaald geen gemakkelijke reis; maar wel een meer dan prachtige bestemming.

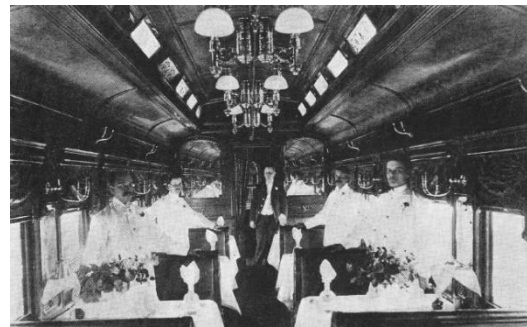
Inleiding bij de verschillende diensten (stations)

(zoals opgenomen in de rubriek 'van de bemanning van De Manning' in kerkblad SamenGaan.

Palmzondag, 9.30 uur: het feest ontspoord. Op zondag 13 april begint de symbolische treinreis door de Stille Week. Een ogenschijnlijk feestelijk begin. Talloze mensen volgen het spoor van Jezus en juichen hem toe met palmtakken. 'Hosanna' klinkt het. De kinderen van de basisschoolleeftijd zullen met palmpasestokken door de kerk lopen. We lezen hierover uit Lucas 19: 28 t/m 40. Maar in de eerste, oudtestamentische lezing – Jesaja 52: 13 t/m 53 : 12 treffen we een omschrijving aan die akelig dichtbij komt bij wat Jezus na zijn ogenschijnlijk glorieuze intocht kort daarna te wachten staat. Een omschrijving die ook betekenis geeft aan alles wat Jezus zal moeten meemaken en doormaken. Op Palmzondag begint de treinreis, waarbij het gemakkelijker in- dan uitstappen is: Na het feestelijke vertrek dendert het over doodlopend spoor richting een onafwendbaar stootblok op Goede Vrijdag.

Witte Donderdag, 19.30 uur: restauratie. Op 17 april schuiven we als het ware schoorvoetend aan in de stationsrestauratie waar de tafel staat gedekt. Feestelijk? Het lijkt meer op een galgenmaal. En, het voelt bevreemdend en ongemakkelijk aan: de Heer is kok en kelner tegelijk. Geen indringender Heilig Avondmaal dan juist op Witte Donderdag. We doen dat juist op deze avond daadwerkelijk aan tafel.

We lezen Lucas 22: 7 t/m 20, 39 t/m 46, 47 t/m 54, en 55 t/m 62. **xxx** zorgt voor muzikale begeleiding. De dienst begint om 19.30 uur

Goede Vrijdag, 19.30 uur: doodlopend spoor. We stappen op 18 april uit op het meest sinistere station van deze week, Jezus' eindstation. We lezen, afgewisseld met bewogen liederen, Exodus 12: 21 t/m 28 en - in zes delen en afgewisseld met zang – Lucas 23 1 t/m 56 We horen hoe Jezus wordt gevangengenomen, berecht, veroordeeld,

gekruisigd, sterft en wordt begraven. De verkondiging krijgt vorm in teksten bij de zogeheten 'kruiswegstaties'

Het spoor van Jezus loopt letterlijk en figuurlijk dood.

De dienst draagt een ingetogen, beklemmende sfeer. De doods-klok luidt voorafgaand aan de dienst, en we zijn vóór en ná de samenkomst stil. Er zijn geen bloemen; de Paaskaars wordt gedoofd en de kerk uitgedragen, alsmede het antependium. Er klinkt geen zegen.

Willem Nijhof bespeelt het orgel. De dienst begint om 19.30 uur

Stille Zaterdag, 21.30 uur: Paaswake in de stiltecoupé.

Op 19 april lezen we allerlei fragmenten uit de Bijbel. Ze brengen diverse thema's tot uitdrukking die ons in verbinding brengen met het lijden, sterven en de opstanding van Jezus Christus:

- Schepping en herschepping (Genesis 1: 1 t/m 5),
- lijden (Genesis 22: 1 t/m 18),
- bevrijding uit onderdrukking (Exodus 14: 15 t/m 22 + 15:1)

Deze vier thema's en bijbehorende lezingen komen – ondanks allerlei ontwikkelingen in liturgie en beleving - in alle eeuwen telkens weer bovendrijven in de Paasnacht. Uiteindelijk lezen we uit Lucas 24: 1 t/m 12 over Jezus Christus' opstanding uit het graf

Van oudsher is de Paasnacht *passáge*-nacht. Juist op het punt dat het spoor op Goede Vrijdag letterlijk dood loopt, blijkt een ongedachte wissel in werking te zijn gesteld. Deze nacht van donker naar licht, de nacht waarin de gestorven Jezus Christus als eerstgeborenen onder de doden opstaat als onze waarlijk opgestane Heer: juist deze nacht werd voor nieuwe gelovigen de nacht waarin ze na een lange proeftijd door het water van de doop heen belijdende doopleden van de kerk van Jezus Christus werden. “*met de Heer begraven en weer opgestaan*” zingt een eigentijds dooplied. We mogen daarom deze nacht, terwijl we het licht van de opgestane Heer verspreiden, bij de doopvont onze eigen doop in herinnering brengen.

Vanaf ca 21 uur brandt het Paasvuur. De Paaswake begint om 21.30 uur. Organist is René Barnard

Paaszondag, 9.30 uur: tuinpad naar de horizon.

Op paaszondag 20 april volgen wij Maria van Magdala op haar loodzware tocht naar het graf dat symbool is voor alle hoop die is vervlogen, al het perspectief dat is verdwenen. En met haar ervaren we de ontzetting die uiteindelijk omslaat in diepe vreugde als deze dodenakker een tuin blijkt te zijn waar de dode Jezus Christus als een nieuwe Adam tot leven is herschapen. Of, om het in de symbooltaal van 'sporen naar Pasen' te zeggen: als het schijnbaar doodlopend spoor van Goede Vrijdag een wissel blijkt te zijn geweest, en het spoor van Jezus door de tuin heen naar voorbij de horizon blijkt te voeren.

We lezen Johannes 1: 1 t/m 18 en Johannes 20: 1 t/m 18. Johan Mourits bespeelt het orgel, Heerjansklank versterkt deze Paasmorgen onze lofzang.

VRAAG: Wie helpt mee de Bijbellezingen te verzorgen?

tijdens deze diensten verzorgen gemeenteleden van allerlei leeftijden de Bijbellezingen: wil je tijdens één of meer van deze dagen een lezing voor je rekening nemen; stuur even een berichtje via 06 – 20 50 30 99, of

sjaakteuwissen@kerkheerjansdam.nl

Vertrek van station Palmzondag: ‘het feest ontspoort’

Zondagmorgen vroeg gaan we op reis. Opgetogen komen we aan bij het station.
 Het is druk. Overall mensen met jonge kinderen. Opwinding alom
 Er is muziek, er wordt gedanst
 Het is feest in de stad en op het station. Wat is hier aan de hand?

Een duidelijk antwoord klinkt niet meteen
 De stations-omroeper komt nauwelijks boven het geluid uit.
 Iedereen wacht
 De verwachting trilt boven de perrons
 We besluiten nog niet in te stappen en eerst te zien wat komen gaat.
 De trein maakt toch ook nog geen aanstalten
 Dan storten we ons maar in het gedruis

Een vrolijke bonte stoet nadert het station
 Het zijn niet zomaar reizigers. Nee, midden in het opgewonden tumult verschijnt een ezeltje
 Op zijn rug zit iemand. Een soort carnavalsprins?
 ‘De koning komt’ klinken schor schreeuwende stemmen
 Ze juichen hem toe, ze zwaaien naar hem met palmladeren. Met versierde takken kruislings
 aan elkaar gebonden.
 Deze Koning op een ezel:
 Hij laat zich het perron op sjokken.
 Hij stapt de trein in
 De trein vertrekt.

Dienstregeling station Palmpasen

Een feest dat ontspoort:
 Zo kunnen we Palmzondag ofwel Palmpasen
 ervaren.
 Jezus wordt als een koning binnengehaald in
 Jeruzalem, toegejuicht en geëerd.

Maar direct daarna lijkt er een mes te vallen dat het verhaal doormidden snijdt.
 Want zijn godsdienstige tegenstanders willen Hem koste wat kost uit de weg ruimen
 De koning op die ezel hobbelt zijn einde tegemoet.
 Binnen enkele dagen wordt hij verraden, gevangengenomen, gemarteld, verhoord,
 terechtgesteld, geëxecuteerd en begraven.

‘Van Hosanna’ tot ‘kruisigt Hem’

Palmpasen: een feest dat ontspoort

Heden Hosanna, morgen ‘kruisigt Hem’

In de viering van Palmzondag hebben kinderen een belangrijke rol

Zij vormen een optocht met Palmpasen-takken in de hand.

Die Palmpasen-takken vormen kruizen. Die, en alles wat er aan hangt: ze vertellen het hele verhaal van de lijdensweg

Samen met de kinderen zingen we

‘Hosanna de Zoon van David

Gezegend is Hij die komt in de naam van de Heer’

‘Zoon van David’ roepen en zingen we

David is dé grote, historische, geïdealiseerde koning van vroeger, de koning die Israël redde van de vijanden.

Hij ging de geschiedenis in als de grote bevrijder

Als de massa dan ‘Zoon van David’ roept en zingt, dan spreekt dat nogal een verwachting uit.

Buxustakjes en aswoensdag

En oh ja: aan de Palmpasen-takken zitten buxus-takjes

Deze altijd groene takjes en blaadjes verwijzen naar de zwaaiende palmladeren waarmee

Jezus - de Koning op de ezel - eervol wordt onthaald

De buxustakjes van vorig jaar zijn in veel kerken verbrand op as-woensdag, aan het begin van de 40 dagentijd naar Pasen

Zo zullen de buxustakjes van vandaag mogelijk vólgend jaar op as-woensdag worden verbrand

‘stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren’

Palmpasen: een feest dat ontspoort

Heden Hosanna, morgen ‘kruisigt Hem’

*Langs de kant van de weg gestaan
En uit onze schoenen kroop de hoop omhoog
Op eindelijk
Nu.
Iemand die wist
En verstond wat wij hoopten.*

*Een man op een ezel.
Een Koning!
We roepen en lachen er bij
Een theater van vrolijkheid
Carnaval in de stad.*

*Een man op een ezel.
Met voeten die bijna over de grond slepen
Een koning. Jawel.*

*En met de takken van de bomen
Zijn we schaterlachend over straat gerold
Hebben onze buik moeten vasthouden van het lachen
Zoveel lachen doet pijn
Hosanna!
Koning op een ezel.*

*In de vrolijkheid van het moment
Neemt Hij de lofzang aan
Voor even geen tweede gedachten
Aan naderend onheil
Geen wolk van angst.*

*Kom op, stenen van de straat
Tegels van het perron
Doe mee, schreeuw mee
Hier is de koning!*

.....

*Maar na zoveel lachen
Treedt onherroepelijk
Een wat droeve stilte in
Uitgelachen
Zoute sporen op de wangen
En nu?*

*De takken vallen uit onze handen
We rapen onze bestofte kleren op
En trekken ze besmuikt weer aan
Kijken om ons heen.
Wat nu?
In Godsnaam, waar moeten we heen?*

*Hij staart over onze hoofden in de verte
De glimlach nog om zijn lippen
Maar de tranen komen niet meer van het lachen.*

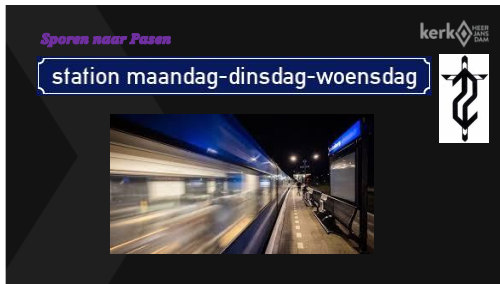
*We kijken naar wat Hij ziet
Zien de stad door zijn ogen
Lezen het verdriet in de straten
De dood in de stegen
De wanhoop uit de ramen.*

*Het was feest vandaag
En ook weer niet
Tranen van het lachen
Onbedorven vrolijkheid
En vol plezier
Veranderen tot tranen
Van verdriet.
Over een inkzwarte dood
Heen en weer geslingerd
Tussen hoop – Hosanna, gezegend Hij die komt –
En vrees – Hij zal toch niet
Jawel.
Hij zal wel*

*Even nog de hoop
Dat Hij van gedachten veranderen zal
'goed dan. Ik jullie Koning
En jullie doen wat Ik zeg'*

*Maar nee.
Hij staat te dralen, slentert weg
Zonder spoor van enige macht
Zonder überhaupt een spoor
Geen scepter, deze droeftoeter
Droeve koning van 12 clowns.
Een operetteleger met plastic nepzwaarden
Leeg ei, lege dop
Hij heeft ons allemaal te kijk gezet.
En dat zal Hij weten ook*

‘Sporen van station naar station’: onderweg langs stations maandag, dinsdag en woensdag

De dagenlange treinreis is begonnen.
Voorlopig kunnen we niet uitstappen
We kijken uit het raam en het landschap schiet dagenlang voorbij
Op weg naar donderdag
Op weg naar de stations-restauratie
Ochtend, avond, nacht.
Af en toe een korte stop

We dromen weg op het ritme van wielen op rails
En de beelden van het zondagse station, de bonte stoet, de vrolijkheid:
Ze vervagen.
Zo mooi als het begon.
Zo erg kan het toch allemaal niet worden?
Het kan toch niet waar zijn?

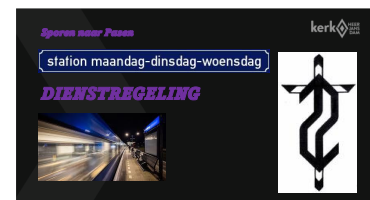
Wakker worden in de schemer. Alweer.
Het lijkt hier wel altijd te schemeren.
Halfduister van onze gedachten
De lichten in de wagon flitsen aan en uit
De bomen en bergwanden weerspiegelen de flitsen van de bovenleiding
We wenden ons af en lezen een boek, kijken op onze gsm's
Onbewust registeren we het landschap dat kaler, leger, naargeestiger wordt.

Dienstregeling Palmpasen – maandag – dinsdag – woensdag

Een groeiend aantal kerken belegt ook op maandag-, dinsdag- en woensdagavond korte, meditatieve samenkomsten. De invulling hangt helemaal af van de plaatselijke kerkgemeenschap. Een paar liederen, een gebed, een korte overdenking, een gedachte bij een schildering, en stilte

Thema's om over na te denken zoals 'zondebok', 'liefde', 'dienen'
Wie de stilte opzoekt, maakt ruimte voor vragen die Jezus oproept.
Wat is goed?
Waar sta ik zelf?
Welke weg ga ik?

Kan, wil en durf ik het spoor van Jezus te volgen? Beken ik zelf kleur als het moeilijk wordt?

Mediteren op maandag t/m woensdag in de Stille Week

Je kunt besluiten op deze avonden een christelijke podcast zoals 'eerst dit' te beluisteren, een Bijbels dagboek te lezen, of eenvoudigweg de Bijbel zélf te pakken en te lezen over het leven, het optreden, de uitspraken, de verhalen van Jezus.

Het zijn avonden waarop je het ritme van de week kunt vasthouden

De geschiedenis van Jezus in Jeruzalem wint zo aan diepte en zeggingskracht

Intussen spoort de symbolische trein verder richting Pasen.

Maar eerst doemt station Witte Donderdag op in de dichte witte mist.

*Hij praat
En wint het debat
Hij slaat
En de profiteurs struikelen weg
Hij vlamt
En de argumenten verdampen
Hij vraagt
En ze hebben geen antwoord.*

*Die man preekt zich nog
Zijn eigen ondergang
Zijn wijsheid ontsluit
De kelders van de dwaasheid
Zijn waoorden van liefde
Roepen de haat
Zijn wijzen op leven
Wekt de dood*

*Hij wint de discussie
Maar verliest het krediet
Je kunt ook teveel gelijk hebben
Hij wint zich zijn eigen dood.*

.....

*Maar 's nachts trekt Hij de stad
Achter zich dicht
Doet zijn woorden uit als een jas
En zoekt de stilte van Zijn God
Alleen.
Maar zo gemakkelijk is stil zijn nog niet.*

*In de stilte
Sluip de angst dichterbij
Noodlot uit de nevels
Van de late nacht*

*Nog drie nachten
Nog twee
Nog één nacht*

Station Witte Donderdag: restauratie

We zijn al een aantal dagen onderweg
De trein vertrok vanuit een overvol en vrolijk perron op
station Palmpasen
In één van de coupés de 'Koning op een ezel'
De trein spoorde naar station maandag, naar station
dinsdag, naar station woensdag

Nu naderen we station Witte Donderdag met de stationsrestauratie.
Doodmoe intussen van het zitten, het lezen het scrollen op onze mobieltjes
Maar ook flauw geworden van chocoladerepen, gevulde koeken en slappe koffie uit de
restauratiewagen verlangen we naar het eindpunt
En als we dan eindelijk stoppen bij station Witte Donderdag
Vallen we stram uit de trein.
Honger! Dorst!
Echt fris ruiken we niet meer.

Het is avond. Een leeg station
Maar er lijkt toch op ons gerekend.
We kunnen ons opfrissen. We worden daarbij geholpen door... wat lijkt Hij, nee is hij niet die
Koning die zondag nog op die ezel reed?
Nee, laat mijn voeten maar zitten.

In de stationsrestauratie staat de tafel gedekt
Kaarsen, witte lakens op de tafel en genoeg brood en wijn voor iedereen.
Gelukkig maar.
Honger en dorst.

Toch houdt iedereen zich in
Niemand rent op de tafels af.
Niemand zoekt snel naar de beste tafel aan het hoofd van de tafel of bij het raam.
We dralen en schuifelen wat op de drempel. Waar zijn we?
Wie zit bij wie en waar moeten we het over hebben?

Er is nergens personeel.
Behalve Hij dan.
Hij beheert de wasruimtes waar we ons opknappen.
En Hij is hier aan tafel de kok en de ober tegelijk.
Hij moet ons bijna dwingen om naar binnen te gaan.
Iedereen voelt wel aan dat dit niet zomaar een gezellig etentje wordt.

*Een laatste maaltijd
En een grijsig samenzijn
Omhult ons eten*

*De klop is gehoord
De deur geopend
De tafel gedekt*

*Stilte
Maar niet uit vrede
Niet uit gewoon niets meer
Te zeggen hebben
Niet uit gelukkig zijn
Stilte
Beheerst mijn mond
koetjes en kalfjes dan maar
polderpraat*

*Hij zwijgt
Terwijl ik verkramp
Nee, echt gezellig
Wordt het niet*

*Visite bent u
Geen huisgenoot
Steeds wil ik een beleefd respect
Aan de dag leggen
Maar we voelen ons
Geen van beiden
Echt op ons gemak*

Dienstregeling station Witte Donderdag

Waarom is deze donderdag wit?
Dit is de dag waarop mensen die gezondigd
hadden

En de veertigdagentijd op weg naar Pasen hadden gebruikt om te vasten en boete te doen,
In witte kleren deze boetetijd afrondden.

Op Witte Donderdag werden ze weer 'schoon', 'gereinigd', en 'wit als sneeuw'

We verbinden dit aan de voetwassing:

Jezus zélf pakt het teiltje, de handdoek en doet dat wat zijn leerlingen zouden moeten doen
De koning word dienaar.

De leider van de groep kiest er voor voetveeg te zijn.

Geheim van de liefde

Eigenlijk gaat het van vandaag over het geheim van de liefde

De liefde van Jezus voor zijn vrienden en leerlingen

De Bijbel spreekt van het grote gebod om God lief te hebben '*met heel je hart, heel je ziel,
heel je kracht en heel je verstand*'

Het kerngebod

Maar wat moet je je bij 'God ' voorstellen?

En wat betekent het om 'je naaste lief te hebben als jezelf'

Zomaar een ander die op jouw spoor komt

Maar kan dat wel zonder jezelf over te slaan, zonder je een slaaf te voelen, een voetveeg?

Hoe kun je alles voor iemand overhebben, zonder jezelf te kort doen?

Dit is het geheim van Jezus

Maaltijd

*Hij heeft ons aangekeken, de een na de ander. Telkens bleven zijn ogen even
hangen op elk van onze gezichten. En zoals wij iedere trek rond zijn mond, elke
rimpel om zijn ogen kenden, zo kende Hij die van ons. We kennen elkaar al zo
lang. Maar Hij keek verder. Dieper dan de oppervlakte reikte zijn blik en elk van
ons was alleen met zijn gedachten. Wat denkt Hij? Hoe zou Hij me noemen?
'Dwaas', 'verrader', 'lafaard', 'zwakkeling', 'mislukkeling'? En toen Hij de ronde
met zijn blik gedaan had, ontkende Hij de namen die wij onszelf in zijn ogen
gegeven hadden niet. Maar voluit, royaal gemeend zei Hij: 'Ik hou van je'.*

*En nu ik me dit herinner zou ik het een avond lang, een leven lang willen
herhalen. Ik hou van je, Ik hou van je.*

Om het uiteindelijk te kunnen geloven.

Ik hou van je

In de restauratie

's Avonds zit Hij met zijn vrienden aan tafel. Of, om in de beeldspraak van deze week te
blijven: in de restauratie.

Een maaltijd. Ze vieren Pesach, het Joodse Paasfeest

Een herdenkingsfeest dat teruggrijpt naar de bevrijding uit de onderdrukking in Egypte
Eeuwenlang leefde het volk daar in slavernij

In de opmaat naar hun bevrijding moesten de Israëlieten een lam slachten en het bloed er
van aan hun deurpost smeren. Als een teken van bescherming

In ieder huis in angstland Egypte waar geen bloed aan de deur was te zien
Stierf in die nacht de eerstgeborene
De Egyptenaren waren hiervan zo ondersteboven, zo ontzet
Dat ze Israël smeekten weg te gaan uit hun land
Zo bracht het offer vrijheid

Jezus ziet zijn eigen dood als een offer
Ziet zichzelf als het ultieme lam dat moet worden geslacht
Zijn dood is de plaatsvervangende boetedoening voor zonden
Zijn dood beschermt de mensheid tegen de dood
Precies zoals het bloed aan de deurpost destijds de Israëlieten beschermde
Dat zegt Jezus dan ook tegen zijn vrienden aan tafel, als Hij het brood breekt en de wijn inschenkt.

*‘Neem en eet, want dit is mijn Lichaam dat voor jullie gegeven wordt’
Neem en drink, want dit is mijn Bloed dat voor jullie en voor velen vergoten wordt’*

Bloed is in het Joodse gedachtegoed de plaats van de ziel. Jezus geeft zijn ziel voor velen.
Jezus geeft zichzelf.
Nog altijd viert de christelijke kerk het Heilig Avondmaal. In sommige kerken wekelijks, in anderen enkele keren per jaar. Maar geen Heilig Avondmaal is zo indringend als juist op Witte Donderdag

Het uiterste dat Jezus te geven heeft, is als een schat bewaard gebleven in de kerk.
Hij geeft Zichzelf.
Het is hét fundament van wat de kerk van Jezus Christus beweegt en zien we telkens als Christus’ gemeente Heilig Avondmaal viert.

uitgekleed

Na het Heilig Avondmaal, als de trein verder spoort de nacht in van verraad, als in het Bijbelverhaal Jezus met zijn leerlingen de Hof van Getsemané binnengaat waar Hij gevangen wordt genomen; in veel kerken – ook de Dorpskerk – wordt de kerk, de restauratie ‘uitgekleed’

Het boord, de wijnbekers
De kaarsen, de kleden, de Bijbel
Het liturgisch centrum blijft naakt en kaal achter
Het is of Jezus alleen achterblijft, wachtend op de trouw van Zijn vrienden

Verraad en verloochening

Dan klinkt het Bijbelverhaal over het verraad door Judas in de Hof van Gestemané
Over Jezus die gevangen genomen wordt en in de steek wordt gelaten
Door zijn vrienden op wiens trouw Hij had willen rekenen
De haan kraait als herinnering aan Petrus: Jezus had voorspeld dat voor de haan kraait, Petrus driemaal zou ontkennen dat hij Jezus kent.

Achterblijven met vragen

Iedereen gaat straks zonder slotzang, zonder groet of zegen de kerk uit
Geen bemoedigend woord meer
Als verdwaasd en verdwaald staat iedereen buiten in het donker
Naar huis
Jezus blijft alleen met de dood die met rasse schreden nadert
Zijn spoor loopt morgen dood.

En wij blijven achter met de vragen
'wanneer heb ik iemands voeten gewassen, me doelbewust klein gemaakt voor een ander?'
Wanneer heb ik iemand verraden, verloochend, in de kou laten staan
Welk brood heb ik te breken en te delen
Geef ik mijn bloed – mijn ziel – voor iets of iemand?

*'Kom, we gaan'
Zegt Hij
En achter ons een uitgekleden kerk.
Naakt.
Te kijk gezet.*

*verstomd orgel
Dode kaarsen
Voor een stervende mens
Godverlaten plaats
In een Godvergeten wereld.*

*Waar sta je daar nog
Met je toren omhoog in de nacht?
Stort in
Tochthoek met je koude wind
Rond je lege vanken.*

*Weg van hier
Naar Nergenshuizen
Naar niemand-ook-god-weet-niet-waar-naar-toe
Naar huis en bed
Slapen
't is al laat
En vergeten dat het...*

*'Kom we gaan'
Zegt Hij
En alles staat stil*

Witte Donderdag, halte Getsemané, Olijfberg

“Kom we gaan” zegt Hij.

En we gaan

Er gaat hier geen trein

Er zijn zelfs geen bussen ingezet

We gaan lopen vanaf het lege station.

Met lood in de benen en de moed in de schoenen

Naast onze vers gewassen voeten.

Kom we gaan.

Struikelend door het donker van de koele avond

Over heggen en hekken geklommen

Onze benen opengehaald aan de bramen.

Doodmoe van reizen, eten en drinken

Zware woorden en wijn,

Bevroren door naderend onheil

Vallen we als zakken op de grond

In slaap.

En nu?

Dienstregeling Getsemané

In de olijfgaard van Getsemané beleeft Jezus uren van grote angst en eenzaamheid

Hij doorziet wat er komen gaat;

dat de consequentie van Zijn optreden en Zijn woorden

Zijn compromisloze liefde

deze nacht gestalte zullen krijgen.

Zijn vrienden zijn in slaap gevallen

Hij staat doodsangsten uit

Hij smeekt God het onheil over Hem af te wenden

Maar er is geen ontkomen aan

Het uiterste zal ook het uiterste zijn.

waken

Sommige kerken en gemeentes houden in de nacht van Witte Donderdag op Goede Vrijdag een wake.

Tot middernacht of soms ook de hele nacht door

Het herinnert direct aan de vraag van Jezus aan zijn vrienden in die Hof van Getsemané

‘kunnen jullie nog niet één uur met mij waken?’

Ze konden het niet

Ze vielen, de één na de ander, in slaap.

Hoe moeilijk kan dat nu helemaal zijn: één uur stil blijven bij het lijden van een ander,

Bij de doodangst van je beste vriend?

Het waken concentreert zich op Jezus
Maar niet alleen op Hem
Met het verhaal, het gezicht van Jezus zien we ook de verhalen en gezichten
Uit het journaal. Op nieuwsites en sociale media
De namen en gezichten van burens of vrienden
We waken bij de wereld, de mensheid die lijdt
We bedenken schaamtevol hoe vaak we zitten te slapen, dat we wegkeken
Terwijl zij...

Stilte (?)

Waken in stilte
Zo gemakkelijk is dat niet
De stilte in hoofd en hart wordt aangevallen door onze eigen gedachtenspinsels
Stemmen in ons hoofd die ons afleiden
Het verkeer de geluiden van buiten het kerkgebouw
Flarden van gedachten die schreeuwen om aandacht
De ruzie die we daarnet nog hadden,
Het werk dat morgen op ons wacht
Berichtjes die binnen horen komen op onze smartphone en die we niet kunnen laten rusten.
Alles trekt aan onze concentratie
Behalve dat waarvoor we hier zijn
'kun je nog niet één uur met mij waken?

Maar we hebben de tijd. We nemen de tijd.
Tot we het leren
Stil zijn met de Heer in zijn donkerste uur
Tot we onszelf kunnen zien als zijn angstige leerlingen en zijn ontrouwe vrienden
En Hem kunnen volgen in de nacht van Zijn dood.

Station Goede Vrijdag: doodlopend spoor

In de ochtendschemering treffen we elkaar weer op het perron van gisterenavond

De tafels in de stationsrestauratie zijn afgeruimd, de afwas is gedaan en er is geen spoor meer van een maaltijd.

Er staat spoorpolitie op het perron

Ze gebieden ons haast te maken

Treinen rijden op tijd. Hup, instappen!

We kijken elkaar niet aan.

Geen teken van begroeting.

We stappen in en gaan zo ver mogelijk van elkaar afzitten

Schaamte. Ongemak. Onuitgesproken somberte.

Maar geen woorden.

De trein zet zich weer in beweging.

Langzaam.

Het is maar een klein stukje

De trein stopt alweer.

Centraal station, hartje stad, eindhalte, stootblok, doodlopend spoor.

Wie wil eigenlijk nog verder op deze reis?

Is er een verder?

Terug kunnen we ook niet.

We zijn uitgestapt en over de rails gelopen, zo het station in.

De ochtendzon is koel

De trein wacht tot vanmiddag en we zijn baas over mijn eigen tijd

Met de slaap ende herinnering aan afgelopen nacht krampachtig naar de achtergrond gedrongen,

Slenteren we – ieder voor zich, apart van elkaar, de groep verbrokken in individuen - door de oude straten op zoek naar souvenirs en ansichtkaarten.

Alles is gesloten, het is doodstil in de stad.

Ieder van ons wandelt zijn dood tegemoet.

Alleen: we weten dat nog niet.

*Wat is waarheid?
Vraagt de rechter
En hij spijskt het antwoord
Op het kruis van de werkelijkheid*

Dienstregeling Goede vrijdag

Op Goede Vrijdag staan we stil bij de veroordeling, het lijden en sterven van Jezus. Een eeuwenoude manier daarbij is het volgen van de 'kruiswegstaties':

Een gang langs afbeeldingen en teksten van de lijdensweg van Jezus. Een weg door Jeruzalem die voert van Zijn berechting door Pontius Pilatus tot aan zijn graflegging.

In Rooms-Katholieke kerken hangen de afbeeldingen van de kruiswegstaties meestal aan weerszijden in het kerkgebouw. Toen de meeste mensen nog niet konden lezen en schrijven, vormden ze aanschouwelijk onderwijs bij de gebeurtenissen van Goede Vrijdag.

In onze beeldcultuur is het opnieuw een aansprekende mogelijkheid.

De thema's van de staties zijn uiteraard ontleend aan de Bijbel.

Maar ook beïnvloed door de traditie van 2000 jaar christendom.

Goed?

Goed?

Hoezo is goede vrijdag goed?

Het is een raadsel: want hoe zou een onterechte veroordeling, lijden en een executie ooit 'goed' moeten zijn.

Wat goed, hoezo goed?

We kunnen het antwoord alleen vinden door niet alleen bij Goede Vrijdag stil te staan, Maar daarna ook Pasen te vieren, het feest van Jezus Christus' verrijzenis uit het graf. En dan nog is het niet het soort goede nieuws dat je zou willen horen in het Acht Uur Journaal.

Goede Vrijdag 'goed' noemen kan alleen als we een voorschot nemen op wat nog komen gaat. En als we de uitwerking, de betekenis, de impact van wat op Goede Vrijdag gebeurde en door Jezus Christus is bewerkstelligd, tot ons door laten dringen.

Het kwaad

In alle kerken gaat het op Goede Vrijdag om een sobere samenkomst

Centraal staat de veroordeling van Jezus Christus, Zijn lijden en Zijn dood.

Vaak wordt het hele verhaal van lijden en sterven van Jezus achter elkaar voorgelezen.

Al dan niet onderbroken door bijpassende, ingetogen tot verdrietige en aangrijpende liederen

In bredere zin staat op Goede Vrijdag het kwaad in de wereld centraal,,

En de duistere kanten in ons eigen persoonlijk leven.

Het kwaad in bredere zin:

Daartoe klinken in veel kerken ook veel oudere Bijbelteksten

Bijvoorbeeld die van de profeet Jesaja, die vertelt van een slachtoffer, een 'loser'

Altijd door anderen gepest, veracht en vernedert.

Op deze 'loser' komt alle ellende neer.

Mensen reageren al het kwaad op Hem af

Zondebok en offerlam

In nóg oudere Bijbelverhalen worden dieren geofferd
Dieren betaalden met hun leven voor het kwaad van de mensen
Hieraan ontleen we de woorden 'zondebok' en 'offerlam'
De profeet Jesaja laat zien hoe ook een mens tot zo'n zondebok gemaakt wordt
Alsof hij of zij het kwaad van anderen moet absorberen. Als een spons

Wat is nu de link, de brug tussen die 'loser' van Jesaja, naar Jezus?
Is Hij dan de man die het kwaad in zich op moet nemen?
Tot de dood er op volgt?
Werkt het zo?
Is dit dan het 'systeem', de 'constructie' die de Heer onze God met Jezus voor ogen heeft
Krijgt het lijden en sterven van Jezus Christus op deze manier zin?
Kunnen lijden en pijn, ziekte en dood op deze manier in bredere zin, zin hebben?
Hier benaderen we de kernbetekenis van het lijden en sterven van Jezus Christus
Hier draait het allemaal om.

*Nu valt de nacht
Het is volbracht
De Heer heeft heel Zijn leven
Voor het menselijk geslacht
In Gods hand gegeven.*

Waarom?

Waarom?
Het is de kreet van Goede Vrijdag
Van Jezus en van iedereen die lijdt of het leed van anderen kent
Dat maakt de hele paasgeschiedenis bijzonder ongemakkelijk
Niet hanteerbaar te krijgen
Want als dood en lijden zin hebben...

Waarom, waarom, waarom?
Het is de enige zinvolle vraag
De enige vraag ook die niet afdoende is te beantwoorden.
En die daarom een zinvolle vraag is
Die daarom gesteld moet worden
Ook al hebben we geen antwoord.

God gaat met Jezus Christus de uiterste weg in van Zijn verbond met mensen
Via Jezus Christus levert God zelf het uiterste protest tegen het kwaad, de zonde en de dood

Ongemak

Iemand vraagt
'al dat lijden! Waarom laat God dit allemaal toe?'
'Waarom moest dit van God?'
Een ander zegt: 'vraag het God zélf'.

Maar dan bedenkt de vrager misschien *‘ik ben bang dat God het juist aan mij zal vragen.’*

Beklag Gods

Zoiets gebeurt er in een merkwaardig gebed dat op Goede Vrijdag in veel kerken wordt gebeden

Het gevaarlijkste en meest omstreden gebed uit de Paasliturgie

De *‘improperia’*, ofwel *‘het beklag Gods’*

Improperia betekent letterlijk: verwijten

Een bijzonder ongemakkelijk gebed

Een aanklacht van God zelf richting ons mensen

God draait onze eeuwige *‘waarom-vraag’* om en klaagt ons aan.

Mijn volk, wat heb Ik u gedaan,

Of waarin heb Ik u bedroefd?

Antwoord mij!

Want Ik heb u uitgeleid uit het land van Egypte

Maar u hebt een kruis bereid aan uw Redder.

Anti-semitisme

Christenen hebben zich eeuwenlang laten opzweepen door dit gebed, om zich vervolgens af te reageren op de Joden. Het was olie op het vuur van antisemitisme. ‘De Joden hebben onze Jezus vermoord!’. Dit gebed kan daarom niet uitgesproken worden zonder voetnoten en commentaar: een tekst als deze heeft de haat tussen christenen en Joden eeuwenlang aangewakkerd. Het maakte dat in Europa de Goede Week het hoogtij vormde van vandalisme, pogroms, moord en agressie tegen de Joden.

Wijzelf als volk van God

Hoe kun je dit gebed dan toch bidden?

De enige manier is dat we onszelf als volk van God zien.

En laten aanspreken en tegenspreken

Dan staat Egypte voor het angstland uit ons eigen leven.

Dan gaat het over God die ons bevrijdt uit onze eigen woestijnen

Dan is het Beloofde Land misschien het Koninkrijk van God waar we als christenen naar toe onderweg zijn, maar waarbij het ons telkens niet lukt om er nu al gestalte aan te geven.

Dan gaat het over ons verzet tegen God, terwijl Hij toch voor ons zorgt

Het is een nogal onaangenaam en confronterend proces in ons denken

Want dan krijgen wij uiteindelijk de vraag op ons bord:

Waarom heb jijzelf in jouw leven Jezus gekruisigd

En dan kunnen we weinig anders dan schoorvoetend woorden stamelen als

Heilige God

Heilige Sterke

Heilige Onsterfelijke

Ontferm U over ons

God is vannacht gevallen

*Ik heb het zelf gezien
Hij reed op een ezel een grote witte stad binnen
En alle mensen juichten
Ze riepen dat Hij koning moest worden
Maar Hij keek eerder droevig
En toen Hij niet luisterde
Naar hun afgedwongen uitnodiging
Lieten ze Hem vallen
Met de tranen in zijn ogen.*

*Ze namen Hem gevangen
En we zijn allemaal gevlucht
Wij waren zijn vrienden
Maar we zijn allemaal gevlucht.
Toen we zagen hoe Hij leed
Ze sloegen Hem aan een kruis
Een groot houten kruis
En Hij is doodgedruppeld.*

*Ze vroegen mij:
Ken je Hem?
En ik zei nee.
Ze vroegen mij:
Jij kende Hem toch?
En ik zei nee
Ze zeiden tegen mij
Maar je hebt Hem toch gekend?
En ik zei nee, ik ken Hem niet.
Vervloekt, ik zweer het
Ik ken Hem niet.*

*En toen heb ik pas gehuild
Hij is dood
En ik heb Hem niet gekend.*

Station Goede Vrijdag; halte kruisweg, lijdensweg

Een vanouds bekende manier om stil te staan bij het lijden en steven van Jezus is het volgen van 'kruiswegstaties'. Het komt voort uit de Rooms-Katholieke traditie. Bij kruiswegstaties volgen mensen een gang langs afbeeldingen en teksten van de lijdensweg van Jezus. Een weg door Jeruzalem die voert van zijn berechting tot aan zijn gaflegging.

In Rooms-Katholieke kerkgebouwen hangen de afbeeldingen meestal aan weerszijden binnen in het kerkgebouw. In een tijd dat de meeste mensen nog niet konden lezen, vormden ze een belangrijk hulpmiddel om de gebeurtenissen van deze vrijdag voor ogen te houden. In onze beeldcultuur van vandaag de dag misschien opnieuw een goede mogelijkheid. De thema's uit de kruiswegstaties komen deels uit de Bijbel, deels uit de traditie.

I-Jezus ter dood veroordeeld

Een man wordt ter dood veroordeeld
Vernederd, gevangen, gemarteld
Op weg geslagen naar zijn – roemloos – einde
Een man, zoals zovele mannen, vrouwen en kinderen

Hij neemt een boodschap voor ons mee
Voor als Hij aan de andere kant is:
'Dood ons niet. Verlaat ons niet. Vergeet ons niet'

Met ons gebed op zijn rug gebonden
Een pak op zijn hart
Is Hij op weg gegaan

I
JEZUS TER DOOD VEROORDEELD

II-Jezus neemt zijn kruis op

Hij beloofde ons vrede
Hij beloofde ons geluk
Hij beloofde ons stilte

Hij schreef een gedicht
En dat het niet rijmde
Met ons leven
Was niet erg
Maar dat zijn woorden zouden sterven
Dat was erg.

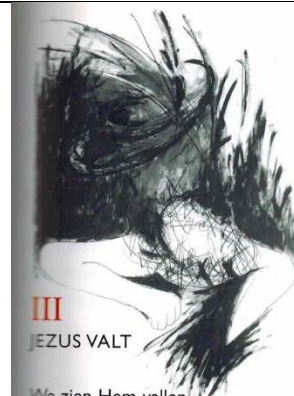

II
JEZUS NEEMT ZIJN KRUIS OP

III – Jezus valt

We zien Hem vallen
 Maar ja, wat moet je doen?
 'Als in een film;' zullen we later zeggen
 'je kijkt, maar je kunt niks doen'
 Wat zou je ook moeten doen?

We hebben het niet geweten
 We hebben – machteloos – toegekeken
 Toen Hij
 Toen de joden, de homo's de zigeuners
 Toen Hij
 Toen de mannen van Srebrenica en Guantanamo Bay
 Toen de bommen vielen, raketten insloegen,
 drones overvlogen
 toen de toevallige voorbijganger in de straat
 toen Hij
 toen dat aparte kind, die vreemde snuiter
 toen Hij
 we wisten het niet.

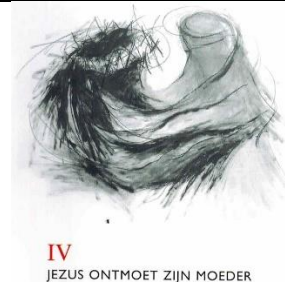

IV-Jezus ontmoet zijn moeder

Uit ons midden
 Maakt zich een vrouw los
 Gefluisterd gerucht krijgt vleugels:
 "...zijn moeder, het is zijn moeder..."

Ze drukt Hem woordeloos aan de borst
 Zoals vroeger
 Kust Hem zoals vroeger
 Kust de pijn weg.

Zij weet het
 Zij heeft nooit de woorden gehad
 Maar zij heeft het altijd al geweten

V-Simon draagt Jezus' kruis

Kracht
 Wie heeft de kracht
 Om Hem te helpen?

Ik niet

Niemand?

Jij daar! Simon Aangewezen vrijwilliger Ze moesten hem dwingen Uit zichzelf was hij nooit Uit zijn schaamte Naar voren gestapt Later stond zijn naam in het Boek Dat-hij uit Cyrene kwam Hij is er trots en beschaamd over geweest Simon	
VI-Jezus en Veronica Troost Wie heeft genoeg troost Om Hem te troosten? Ik niet Niemand? Veronica Vrijwilligster vrouw Niemand hoeft haar te dwingen Uit haar schaamte naar voren te stappen. Losgewrongen uit haar medelijden En gezien waar het zeer deed Een natte doek De koelte van troost Op een kapot gezicht Een doek is al genoeg troost Nooit in het boek gekomen Maar zij is er nooit rouwig om geweest Die Veronica	

VII-Jezus troost de vrouwen

Mannen huilen niet
Kunnen, mogen, willen niet
Huilen niet

Vrouwen huilen
Drommen om Hem heen
In ontredde ring
Strekken zich uit naar
Troost

Hij troost ze met een toekomst
Erger dan zijn eigen lot
Huil niet om mij, huil om jezelf!

Zie de vrouwen van Jeruzalem
Huilend om hun verloren kinderen
Hun dode kinderen
Hun uit elkaar gerukte kinderen

Zie de vrouwen uit Gaza, uit Israël, uit de Westbank
Uit Soedan, uit Oekraïne
Huilend om hun kinderen
Hun doodgeschoten kinderen
Hun doodgebombardeerde kinderen

Jezus, alstublieft, troost de vrouwen!

VIII-Jezus valt opnieuw

Hoe vaak is Hij nu gevallen?
De tel kwijtgeraakt
Gewend aan het beeld
Van een vallende man
Op weg naar zijn einde

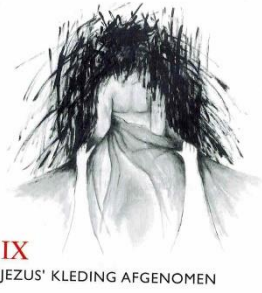
Opstaan en vallen
In die volgorde
Kan het nooit lang meer duren.

Geen schaduw meer
Van de man die Hij was
Van de man die 'Hij-met-een-hoofdletter' was.

En wij zonder schaduw
Van de hoop die we in ons droegen.

VIII
JEZUS VALT OPNIEUW

IX-Jezus' kleding afgenomen Ze kleden Hem uit Waarom eigenlijk? Kan schaamte nog iets toevoegen aan zijn vernedering? Dan kleden wij Hem wel Met een jas van medelijden Een broek van intense sympathie Een sjaal van doorleefd mededogen Tegen de huiveringwekkende kou. Maar het is de eenzaamheid Die Hem het beste past Die Hem hult in het donkerste zwart. Naakt en roemloos Zonder kleding wordt iedereen anoniem Zelfs 'de Zoon van' We herkennen Hem aan niets meer Net zo naakt is Hij als wij.	
X-Jezus aan het kruis genageld Wie heeft ooit het plan bedacht Om spijkers door iemands handen heen te slaan? Of door zijn voeten? Wie heeft ooit het plan bedacht Iemand naakt te kijk te hangen Terwijl Hij tergend langzaam sterft? Waarom moeten mensen het steeds erger bedenken? Daar hangt Hij dan De droeve koning Wie herkent Hem nog? Daar hangt Hij dan Tegen het licht Terwijl de nacht valt Terwijl het doek valt.	

XI-Jezus sterft

En
Na al het gedonder
Van scheurende aarde
En schreeuwende mens
Hemeltergende ten hemeldreigende klaagzang
Is het stil
Doodstil.

Stil als het graf.

XI
JEZUS STERFT

Station Stille Zaterdag: 'stilte coupé'

Het is stil op het perron
Geen geluid van vogels, ze hebben blijkbaar
niets te zeggen.
Hoewel het lente is, voelt het als winter

Het is dag, maar het licht is loodgrijs
En zelfs dat voelt al ongepast
Het zou voor altijd nacht moeten blijven

Treinen komen voorbij: van A naar B,
Naar god-mag-weten-waar-naartoe.
Zoals elke dag
Maar onze trein staat doelloos stil.
Waar moet hij ook nog naartoe?
Het spoor is gisteren doodgelopen.
Een stootblok in de vorm van een kruis.

Welk reisdoel is er nog?
De deuren open, geen machinist te zien.
We strekken onze benen op het perron.
We hangen op de harde banken
Kinderen spelen verveeld verstoppertje
Maar van spelen komt het niet
Ook zij voelen de gelaten sfeer.
Er wordt gerook al mag dat niet
Gepraat, ook al heeft niemand zin in een gesprek
Er valt zelfs niet te lezen
De coupé is een stiltecoupé geworden

Hoe laat gaan we verder? Gaan we nog verder?
De borden boven het perron zijn leeg.
Blijven we hier voor eeuwig staan, in the middle of knowere
In niemandsland?

*En wat
-of wie-
heb ik nu eigenlijk begraven?*

*Het ik mijn verlangen begraven dat alles
Eindelijk
Anders zou zijn
Nieuw geloof, nieuwe hemel,]
Nieuwe aarde?*

*Heb ik mijn verlangen begraven
Mijn hoop achter een steen gerold?*

*Of is het
Met enige opluchting
Mijn angst
Die nu in het koude donker ligt?
Mijn angst
Dat ik gevraagd zou worden
Te doen als Hij
Te dragen, te lijden, te hangen
Te sterven aan de wereld?
Heb ik mijn angst achter de steen gerold?*

*Als dat zo is
Dan is het maar het beste zo
In doeken en kruiden gewikkelde angst
Veilig opgesloten
Pijnlijke herinnering
Aan mijn eigen onmacht om
Te doen als Hij*

*Als dat zo is:
God,
Laat Hem niet opstaan
Niet alles opnieuw
Want stel dat Hij opnieuw.*

Mijn God, toch niet opnieuw?

...

*Er is wat afgevochten vandaag
Daarbinnen achter die steen*

*Gevochten
Tussen angst en liefde
Hoop en vrees
Dood en leven
Angst en vrijheid
Hemel en hel.*

*De rook van de strijd
Hangt om te snijden in het donker
Er is wat afgevochten vandaag
Op een bedrieglijk stille zaterdag.*

*Het heeft erom gespannen
Hoe de steen zou rollen
En wat naar buiten komen zou.*

*De hel met zijn gruwel
Van nooit meer anders
En 'zo is het nu eenmaal'
Of de mens, die spreken kan
Van weg en waarheid
En leven voor altijd.*

*Nee
Zo stil was het nog niet vandaag.*

Station Stille Zaterdag, halte Paasnacht

De hele dag hebben we lamlendig rondgehangen.
Niets dan windstilte in hoofd en hart.
Maar nu begint de trein dan aarzelend weer te rijden
Weg van het stootblok, weg van het einde.
Maar niet terug naar waar we vandaan kwamen.
Een wissel zet ons op een ander spoor.
Het is pas avond, maar de nacht vliegt langs de ramen
Dieper en dieper donker
Zwarter dan zwart
Geen rode flits van seinpolen of geel van wisselwachtershuisjes
Een oneindige tunnel, onverlicht.
Bleke gezichten van medereizigers vervagen
We zwijgen zelf als het graf
En zelfs het geluid van de wielen sterft weg in het duister.
Rijden we nog of staan we voor eeuwig stil in deze nacht?

*Vannacht is het stil, zoals het vandaag stil was
Geen zon, wat regen, geen wind
Grijs, kleurloos, doelloos
Hebben we rondgewandeld in onze eigen gedachten
Zoals een tong op zoek gaat
Naar een verdwenen kies*

*Dit is de nacht van de stilte en van de dood
Vannacht weten we niets
Doen we alsof we niet weten. Laten we geen krediet nemen op wat komt
Laat wat komt ons overkomen*

Vannacht weten we niets dan de stilte van de dood

Maar als het donker niet zwarter en de stilte niet stiller kan
Flakker oranje licht door de wagon
We staan stil
Op een onbekend perron in het midden van al het duister brandt een miniscuul vuurtje ons tegemoet
Niemand weet waar we zijn of waar we staan
Met het donker nog in ons hoofd warmen we onze koude handen aan de vlammen.

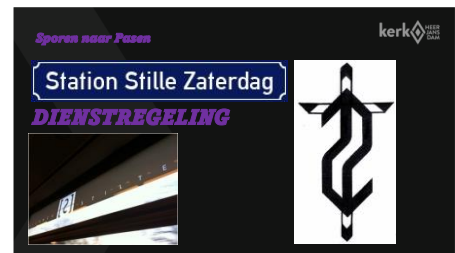

Dienstregeling Paasnacht

We volgden deze week het spoor van Jezus
Maar dat spoor lijkt letterlijk doodgelopen op
Goede Vrijdag

Het stootblok had de vorm van een kruis
Witte Donderdag eindigde in de desillusie van

vrienden die Jezus in de steek lieten na Zijn arrestatie
Toen kwam Zijn verschrikkelijke dood op Goede Vrijdag,
En daarmee alle grote vragen over het waarom hiervan.
En het waarom van het kwaad in de wereld en in ons eigen bestaan.
Wordt het ooit nog licht?

In de Paasnacht viert de kerk van Jezus Christus in alle eeuwen haar belangrijkste feest
Veel van de gebruiken, liederen en rituelen die in al die eeuwen gemeengoed zijn geworden,
Vind je in alle kerken nog steeds terug.
Al verschillen keuzes en accenten onderling

Paasvuur en Paaskaars

Veel kerken branden buiten het gebouw op het plein een vuurtje
Een Paasvuur
Als teken van het waken in de nacht
Een vuur ook waaraan straks de nieuwe Paaskaars wordt aangestoken.

Die nieuwe Paaskaars is niet zomaar een flakkerlichtje in de duisternis
Het is het begin van het wonder waar we deze nacht voor opblijven
Een directe verbinding met de opstanding van Jezus Christus uit de dood.

De brandende Paaskaars wordt de donkere kerk binnengedragen
We benoemen of bezingen het Licht van Christus
De nieuwe Paaskaars krijgt een centrale plek
Er zijn kleine kaarsjes uitgedeeld onder alle aanwezigen
Deze steken ze aan aan de Paaskaars, en ze geven het licht door aan elkaar
De donkere ruimte wordt langzaam licht
Want licht dat we delen, wordt niet minder maar meer.

Opstanding

We lezen diverse Bijbelteksten
Bijbelteksten over de schepping, over de wonderlijke doortocht van het volk Israël door de
Rode Zee
En uiteindelijk over Jezus die verrezen is uit het graf.
We vieren vannacht zijn opstanding
De wijze van vieren, met Paaskaars en kleine kaarsjes
Is de wijze van vieren zoals het door de eeuwen heen telkens weer in de Paasnacht is gegaan
Het vertelt dat Jezus Christus is opgestaan uit de dood
Het vertelt dat God zijn omgang met de mens vernieuwt, voorbij zonde, dood en verderf

Doop

De Paasnacht is van oudsher het moment bij uitstek waarop nieuwe christenen zich lieten dopen. In de kerk vanaf de eerste eeuwen werd een dopeling door onderdompeling *‘met Christus begraven’* om vervolgens *‘met Christus op te staan’* in een nieuw leven als christen. Via de doop ging hij of zij *‘in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest’* bij de kerk van Jezus Christus, het godsvolk horen

Ook als er niet concreet een Heilige Doop plaatsvindt, staan we in de Paasnacht stil bij de doop

We herinneren bijvoorbeeld onze eigen doop

We hernieuwen onze eigen doopbeloften

We laten ons er aan herinneren dat ook wij met Jezus Christus zijn begraven om met Hem te verrijzen.

Het verbindt onze met andere gelovige mensen: uit andere kerken, en die ons zijn voorgegaan. Aanwezigen lopen op een bepaald moment langs de doopvont om zichzelf met water te besprenkelen.

Feest in de nacht

Dan wordt het feest in de nacht.

We zingen lofliederen. De lichten gaan aan

De liturgische voorwerpen die op Goede Vrijdag werden uitgedragen en het liturgisch centrum kaal achterlieten, keren terug op hun plek

We spreken of zingen het uit *‘Christus is verrezen’* en *‘de Heer is waarlijk opgestaan’*

Jezus die ten derde dagen opstond uit het graf: het is Godsonmogelijk, maar in Zijn Naam toch mogelijk gebleken. We vieren en belijden we het, in blijde verwondering

Paasontbijt

Gelovigen in veel kerken breken na deze dienst het vasten en houden tot diep in de nacht – zo mogelijk met gasten - een overvloedig nachtelijk Paasontbijt. Inclusief allerlei lekkernijen die 40 dagen lang niet op het menu stonden.

Wil moed liefde geloof

Wat wil ik

Terwijl ik roep in de stilte

Van de vroege nacht?

Een antwoord?

Dat is de vraag niet

De vraag is:

Kan ik het antwoord aan?

Ook als het klinkt als:

‘volg mij’

Als er iets moet opstaan vannacht

Is het onze moed

Om te doen als Hij

Als er iets moet opstaan
Is het onze wil
Hem te volgen

Als er iets moet opstaan
Is het ons geloof
Dat de dood niet het laatste woord is.

Als er iets nieuw moet zijn vannacht
Is het onze liefde
Geboren uit Hem
Maar bestemd voor de wereld

Als er iets moet opstaan vannacht
Is het mijn antwoord op:
‘heb je Me lief?’

Enh wee, als je ‘ja’ zegt
Want het woord dat is opgestaan, dat woord zegt:
‘oké, dat is goed, volg Mij!’

Station Paasochtend: tuinpad naar de horizon

Sinds afgelopen zondag, Palmpasen, zijn we op reis

Wat een reis

Het bracht ons van station Palmpasen langs Witte Donderdag,
Goede Vrijdag naar Stille Zaterdag. Diep in de duisterste nacht
brak het licht door. De stiltecoupé werd een feesttrein.

Niemand weet meer hoe laat het is geworden

Hoelang er is gelachen en gedanst

In de grote hal van het station

Maar de ochtend brengt geen hoofdpijn

De vreugde heeft de korte slaap ruimschoots overleefd

En we gaan door met zingen en vrolijk zijn.

Niemand wil naar huis

We gaan nog niet naar huis nog lange niet nog lange niet

De trein schuift door een parklandschap

Tussen de rails groeit en bloeit van alles

Aan boord is er een en al vrolijkheid

Zo glijdt de trein naar het licht aan de horizon.

Want als Hij is opgestaan vannacht

Dan ook onze moed

Om te doen als Hij

Want als Hij is opgestaan

In deze vroege ochtend

Dan ook onze wil

Hem te volgen

Want als Hij is opgestaan

Dan ook ons geloof

Dat het donker niet

Het laatste woord spreekt.

Als er iets nieuw is deze dag

Is het onze liefde

Geboren uit Hem

En bestemd voor de wereld

Want als er iets is opgestaan

*Is het ons antwoord op:
“Heb je Me lief?”*

Dienstregeling Paasochtend

Sinds afgelopen nacht staat de spiksplinternieuwe Paaskaars centraal op het liturgisch centrum

Ze vertelt wat we bezingen: ‘Christus onze Heer verrees’ en ‘De Heer is waarlijk opgestaan’

We lezen het Paasevangelie

Over vrouwen uit de kring van leerlingen van Jezus.

Ze bezoeken Jezus’ graf en zien tot hun enorme ontzetting: het graf is leeg.

Ze denken dat het geschonden is, het lichaam van Jezus gestolen

Maar één van hen, Maria Magdalena, blijft wat langer achter

Zij ontmoet in de graftuin ogenschijnlijk de tuinman

Het blijkt haar opgestane Heer Jezus Christus zélf te zijn.

Pas als Hij haar naam noemt, herkent ze Hem.

Missie geslaagd?

Jezus heeft de dood overwonnen,

Hij is niet bij de doden, Hij leeft!

De dood is principieel verslagen.

En dus, missie geslaagd?

Ogenschijnlijk niet. de dood is principieel verslagen. Maar sinds Jezus’ opstanding niet minder aanwezig

Zijn opstanding heeft geen oorlogen voorkomen, het verandert de krant en het journaal niet

De wereldwijde sterftcijfers liegen er niet om

Problemen en uitdagingen in ons eigen leven zijn onverminderd aan de orde van de dag

Het Koninkrijk van de Hemel lijkt nog minstens zo ver weg.

Christenen uit alle eeuwen geloven dat het koninkrijk waar Jezus Christus over sprak, al is gekomen en tegelijkertijd nog komen moet

Maar toch...

Zoals de ontdekking van een vaccin een epidemie niet meteen een halt toeroept, maar in principe al beëindigt, zoals op D-day, 6 juni 1944 een principiële overwinning op Nazi-Duitsland werd behaald die ondanks alle doden die nog zouden vallen uiteindelijk het einde van de Tweede Wereld oorlog inluidde, op die manier is de dood principieel verslagen door Jezus’ verrijzenis

Het Koninkrijk van de Hemel: ze is in wording

We leven nog op een bouwplaats en zien vaak nog niet eens de contouren van hoe het worden zal

Aan ons de uitdaging om in Jezus’ naam op die bouwplaats het gereedschap op te pakken

En mee te bouwen aan Zijn Koninkrijk die worden zal.

Het Koninkrijk waarom we bidden als we hardop uitspreken in gebed ‘Uw koninkrijk kome’

De reis gaat verder

Is de reis nu klaar, zijn we deze week naar een eindstation gespoord dat 'Pasen' heet?
Ja en nee.

We zijn aangekomen bij Pasen, maar sinds Pasen gaat de reis door

Maar aan boord in onze wagon is Jezus Christus zelf aanwezig

Hij blijft aanwezig en spoort met ons mee, spoort ons aan voorbij de horizon

In de slotwoorden van het Mattheus-evangelie zegt Jezus dat zo:

"weet wel, ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van de wereld"

De reis gaat verder.

Eindstation

Aangekomen.

Terug van weg en nu naar huis.

Maar niemand lijkt van plan om uit te stappen

Met een vreemde mengeling van gevoelens kijken we
elkaar aan.

Licht in het hoofd.

Te weinig slaap, teveel gedacht.

We schudden hier en daar een hand ten afscheid

Houden elkaar langer vast dan nodig om gedag te zeggen.

Iemand praat, maar niemand zegt iets terug

Dan zwijgt hij maar weer.

Een koffer uit het rek getild en doelloos op schoot genomen.

Uit het raam kijken, maar er valt niets bijzonders te zien.

Een nieuw gezicht in de coupé

Vandaag pas opgestapt.

Rijkelijk laat, nu we nergens meer heengaan.

Het nieuwe gezicht vraagt of iemand nog iets te eten heeft

Jawel

Brood is er nog en wat gebakken vis

En met dat Hij het aanneemt en begint te eten

Zien we Zijn handen, dan Zijn ogen, dan Zijn volle lach.

Hij leeft!

